

ELÄMÄSTÄ JA KUOLEMASTA

Pekka Ervastin esitelmä Matineassa Työväentalolla 6.1.1930

(Pikakirjoittanut A. H.)

"Elämä ja kuolema on Jumalan kädessä", sanottiin minun lapsuudessani ja nuoruudessani, jos ken uskalsi mitään kysyä. Jos joku huomautti, kuinka silloin on selitettävissä, että ihmiset voivat murhata toisiaan esim. sodassa tai että ihminen voi tappaa itsensä, niin ei vastattu mitään; heilutettiin hiljaa päätä ja sanottiin: "ei saa kysyä semmoisia asioita, täytyy uskoa lapsellisesti". Tällä sanalla: lapsellisesti, tarkoitettiin sokeasti. Täytyy uskoa sokeasti niihin opetuksiin elämästä ja kuolemasta, joita saatiin kuulla kouluissa ja kirkoissa. Olihan koko elämä hyvin järjestetty: kun ihminen oikein uskoi Jumalan armoon Vapahtajassa, niin hänen tulevaisuutensa oli onnellisesti taattu ainaisiksi ajoiksi. Jos taas ei uskonut, vaan rikkoi siinä suhteessa Jumalan tahtoa vastaan, odotti häntä kyllä hyvin synkkä tulevaisuus ikuisuudessa, mutta järjestystähän olla piti. Ja ihmisen tehtävä oli elää elämänsä uskossa ja luottamuksessa Jumalaan ja hänen armoonsa; ajatella ei tarvinnut, kysyä ei saanut.

Sitten tuli sosialistinen liike. Se levisi laajalti kaikkiin kansankerroksiin ja sen mukana tuli oikeus vapaaseen ajatteluun. Se toi tuulahduksen tästä toisesta vapaammasta maailmasta, jossa tunnustettiin inhimillinen järki ja oikeudentunto. Se sisäinen vallankumouksellinen mieli, joka asui vähänkin ajattelevamman ihmisen sisällä, sai nousta oikeuksiinsa. Sentähden sosialistinen liike täällä Euroopassa levisi kulovalkean nopeudella kaikissa maissa. Mutta sen kanssa tuli myöskin varjopuolia: kielteinen henki, materialistinen henki, pilkan henki. Sai kyllä kysyä, mitä tahtoi, mutta useimmiten kysymykset olivat turhia; sai kyllä ajatella elämästä ja

kuolemasta ja Jumalasta jos tahtoi, mutta turhaa tuo kaikki oli sentähden, että tietty ja selvä asia oli, että kun ihminen kuolee, niin kaikki on lopussa. Ei ole mitään elämää kuoleman jälkeen. Selvä asia on myöskin, että ihminen on syntynyt tähän maailmaan taistelemaan inhimillisen oikeuden puolesta, sillä tämä on inhimillinen sota kaikkia vastaa, mutta me voisimme tässä sodassa samalla tavalla kuin eläimet, yhdessä puolustautua luonnonvoimia vastaan ja auttaa toisiaan. Sitä on liian vähän otettu huomioon olevissa yhteiskunnissa eikä ole saatu rakennetuksi mitään onnellista olotilaa. Järki on sitä varten, että ihminen miettisi ja järjestäisi näitä oloja paremmiksi ja onnellisemmiksi, niin että kaikki ne, jotka tähän saakka olivat olleet sorrettuja, nyt pääsisivät oikeuksiinsa ja nauttimaan ihmiselle arvollista elämää.

Tämä henki oli samalla kielteinen, sillä se nauroi sanoille: usko ja Jumala. Se pilkkasi uskoa. Se sanoi kaikki nuo vanhat asiat lastenkamari-jutuiksi, turhanpäiväisiksi tarinoiksi. Ja ihmisten mieliin tuli halu nauttia tästä näkyvästä elämästä. Se tahtoi ottaa siitä irti, minkä vain sai.

Oli olemassa myöskin toinen tuulahdus, jonka yhteisenä, voimakkaana ja itsetietoisena edustajana oli teosofinen liike. Se sanoi: älkää kieltäkö kaikkea, älkää heittäkö lasta ulos pesuveden kanssa; katsokaa, mitä pyhää ja hyvää on vanhoissa uskonnoissa; katsokaa, mitä mahdollista pyhää ja hyvää on nykyisissä uskonnoissa; ottakaa selvää siitä, mitä uskontojen suuret viisaat ovat opettaneet; älkää kieltäkö kaikkea tätä ennenkuin olette tutkineet, älkää sanoko ilman muuta, että elämä loppuu kuolemaan, ettei ole mitään kuoleman jälkeen, vaan tutkikaa näitä asioita, sillä ihminen on oikeutettu kaikkia tutkimaan, kaikista selvää ottamaan. Hänen ei tarvitse seistä mykkänä elämän edessä, vaan käydä elämään käsiksi niinkuin ajatteleva ja järkevä ihminen, joka tahtoo päästä selville kaikista kysymyksistä ja tahtoo saada vastauksia kaikkiin kysymyksiin. Semmoinen on ihmisen asema oleva tähän olemassaoloon. Näin

julisti Teosofinen liike, mutta sen ääni ei vielä paljon kuulunut, eikä se saanut paljon kannattajia.

Toisaalla oli vastassa materialistinen vakaumus (niinkuin sitä nimitettiin), toisaalla oli vastassa vanha sokea usko, jolla vielä oli paljon valtaa. Vasta nyt kun olemme eläneet läpi maailmansodan ja kaikki sen kauhut, on kuin materialismin ääni olisi hiljentynyt. Nyt ei ajatteleva ihminen enää ole aivan varma siitä, että kaikki on lopussa kuolemassa. Nyt ihminen jo ajattelee, että tämä elämä ei taida ollakkaan ainoa olemassaolon muoto. Vaikka toisaalta sanotaan, että tämä meidän ihmiskuntamme on sodan jälkeen tullut kovin nautinnonhaluiseksi ja panee huomionsa ulkonaisiin aistillisiin asioihin ja hurjastelee ja voi syöstä itsensä kaikenlaisiin alhaisiin nautintoihin, niin toisaalta sanotaan, että tämä nykyinen ihmiskunta on sangen etsivää; se on enemmän ajattelevaa kuin se oli ennen maailmansotaa. Nyt ihmiset kysyvät enemmän, nyt ihmiset tuntevat sisässään, että jokin uusi elämä on tulossa. Se uusi elämä on tullut heihin jonkunverran ja he etsivät nyt ilmaisumuotoja sille; he hapuilevat, eivätkä tiedä, miten löytää sitä, sillä ihmiset ovat suuressa määrin keskellä nautintoja ja aistillisiä huvituksia, vaikka ovat totuuden etsijöitä. He kysyvät ja etsivät.

Suuria muutoksia on epäilemättä maailmansota saanut aikaan ja jos tahdomme ymmärtää tätä nykyistä aikaa sisästä päin, niin silloin luulen, että on hyvä jos kuvittelemme, minkälaista ihmisten elämä oli sisäisesti katsottuna ennen. Meidän ei pidä ajatella aivan lähimpiä aikoja ennen maailmansotaa, ei ehkä viime vuosisataakaan, vaan vielä kaukaisempia aikoja, päästäksemme kiinni siitä mikä ero on kahden elämänymärryksen välillä. Sillä ennen katseltiin tätä näkyvästä elämästä ja kaikkea olemassaoloa aineellisena todellisuutena, joka oli pukeutunut määrättyihin jäykkiin muotoihin, joita ei voinut muuttaa: ihminen syntyi maailmaan tekemään työtä, suoritti määrättyt velvollisuutensa, joihin hän oli aivankuin syntynyt ja jotka seurasivat hänen yhteiskunnallista

asemaansa; hän katseli ympärilleen ja huomasi, kuinka sielläkin kaikki oli määrätyn muotoista; olemassaolo, luonto hänen ympärillään oli aivan aineellinen ja muuttumaton; se oli siis kuollutta ja sanottiin kuolleeksi aineeksi; tuossa oli jonkunlaisia vuoria, jotka olivat kuollutta ainetta. Luonnossa oli kyllä elämää: oli kasvit ja puut, mutta kaikki se oli niin tuttua ja selvästi käsitettävissä, niin muuttumatonta ajasta aikaan, että ihminen katsoi sitä samalla tavalla kuin hänen esivanhempansakin sitä olivat katselleet. Ei se ollut muuttunut: samat eläimet syntyivät, elivät ja kuolivat, samat kasvit nousivat maasta ja lakastuivat ja ihminen itse oli sama. Hän tunsi, että kohtalo oli määrännyt kaikki: eli Jumala oli kaikki määrännyt. Jumalan käsi se ohjasi, niin että kaikki kului kuin nuottien mukaan; ja kokolailla synkkää ja yksitoikkoista tämä elämä oli. Sentähden oli luonnollista, että uskonto lohdutti ihmistä sillä, että tuolla tähtitarhoissa oli onnellista ja iloista, siihen piti pyrkiä. Tämä on vain murheenlaakso, mutta sitten hän vapautuu ja saa tulla onnekkampaan elämään, kunhan hän vaan uskoo. Ja kuinka ei olisi uskonut? Luonnollistahan oli, että siihen uskoi: eli ja kuoli ja joutui sitten tuohon hyvään ikuiseen elämään.

Nyt sitä vastoin ihminen tuntee sisässään, että tämä todellisuus hänen ympärillään, tämä luonto ja kaikki tämä näkyväinen maailma, se ei ole mitään aineellista jäykkyyttä, sillä kaikki, mitä luonnontieteilijät ovat tuoneet tietoomme, on ollut omiansa todistamaan, että me emme ole tienneet, mitä totuus on; se ei ole jäykkää, vaan juoksevaa, niinkuin vanhat kreikkalaiset filosofit sanovat; ja kaikki on epävarmaa, muuttuvaista ja haihtuvaa. Elämä on sekä kivissä, että vuorissa ja se elämä on: luonnonvoimat. Ennen ei ihminen tiennyt paljon luonnonvoimista. He purjehtivat merelle ja tuuli vei heidät määränpäähän, mutta nyt ovat ihmiset ottaneet luonnonvoimat haltuunsa. Melkein joka vuosikymmen on tuonut uuden keksinnön. Kaikki vanhat käsitykset maailmasta menevät nurin. Nyt voidaan puhua peninkulmain, satojen ja tuhansien

kilometrien halki, ja lentää ilmassa mahtavilla laivoilla ja päästä sillä nopeasti paikasta paikkaan. Nyt on radio, joka antaa miljoonien ihmisten samalla kertaa istua kuin yhdessä, vaikka heidät erottaa miljoonat kilometrit; ja he kuulevat saman soiton ja saman puheen. Me olemme joutuneet satumailmaan. Me olemme nykyaikana myös huomanneet, että ihmisen sielunelämässä on salattu puoli, josta ei ennen ollut aavistusta. Jo viime vuosisadalla tuli selväksi, että ihminen voi niin sanotulla hypnoottisella voimalla saada toisen sielun tahtonsa alaiseksi, niin että saa toisen ihmisen ajattelemaan, mitä tahtoo ja saa sen vangiksi. Tämä on ihmeellinen taikavoima ihmisen kädessä ja se on tieteellisesti todistettu asia. Radio on meille havainnollisesti näyttänyt, että ei ole mahdoton ajatella sitäkään, että ihmiset voivat ottaa vastaan toistensa ajatuksia, vaikka olisivat kuinka kaukana tahansa toisistaan. Tämä kaikki ja yliaistilliset ja psyykkilliset ilmiöt ovat todistaneet, että kaikki vanha maailmankäsitys, jolloin kaikki oli jäykkämuotoista, se on jo horjunut ja uusi maailma on nousemassa meidän eteemme.

Mikä on tämä uusi elämänymmärrys, jonka nyt täytyy tulla ihmisiin? Millä tavalla meidän täytyy vastedes ymmärtää tätä elämää ja kuolemaa, joka on jokapäiväinen ilmiö tässä elämässä?

Minusta näyttää, että meidän ihmiskuntamme on nyt maailmansodan jälkeen alttiimpi kuin ennen ottamaan vastaan teosofisen sanoman, sen uuden elämänymmärryksen, jota teosofinen liike on julistanut ja josta lyhyesti tahtoisin esittää joitakin pääpiirteitä.

Jos me kysymme ennen: mikä on tämä nykyinen elämä? Millä tavalla meidän tulee elää tässä nykyisessä elämässä, niin me saimme korkeintaan vastauksen, että se on vain eletävä; on täytettävä velvollisuutemme ja uskottava, sitten pääsemme taivaaseen. Mutta kun me nyt kysymme maailmansodan jälkeen: ”mikä on tämä elämä ja olemassaolo, mitä varten olemme täällä olemassa? Me emme ole suorastaan eläimiä, vaikka viime vuosisadalla koetettiin todistaa, että me olemme

oikeastaan apinain jälkeläisiä; mutta nyt tiedämme, ettemme ole oikeastaan eläimiä (emmekä kasveja, emmekä kiviä). Mitä varten olemme oikeastaan olemassa?” Ja silloin kuuluu lyhyt vastaus – ja tahtoisin tässä vastauksessa käyttää Nietzen sanoja –: ”me olemme täällä luomassa ihmistä, sillä ihmistä ei ole vielä luotu, mutta nyt luonto, olemassaolo tekee työtä sen puolesta, että ihminen luotaisiin”. Se on elämän koko salaisuus, se on olemassaolon sisin ongelma. Me olemme siis olemassa sitä varten, että loisimme ihmisen.

Emmekö ole sitten ihmisiä? Olemme kyllä kuin ihmissiemeniä; me olemme alokkaita. Me olemme saaneet tehtäväksemme tehdä itsestämme ihmisiä. Me olemme jokainen saaneet lahjaksi luonnolta semmoisen organismin ja näkyväisen ruumiin, jota nimitämme ihmisen muodoksi – sillä se ei ole eläin – sillä jos me näemme apinan, vaikka kuinka hienon ja kehittyneen orangutangin, niin näemme selvästi eron sen ja ihmisen välillä. Oli ihminen kuinka kurja ja ruma ja kuinka paheisiin vaipunut, kuinka onnettoman näköinen tahansa, niin näemme ihmisen; ja jos saamme häntä lähemmin tutkia ja näemme hänen sieluelämänsä, niin näemme, että hän on ihminen kaikesta kurjuudestaan huolimatta. Vaikka maailma tuomitsisi hänet kuinka syntiseksi tahansa, hän on ihminen; hänessä on jotakin, jota nimitämme ihmiseksi. Jos otamme jonkun määrätyn ihanteen eteemme, jos ajattelemme ihmistä sellaiseksi, kuin ihminen erikoisina hetkinään voi olla, ja kuvittelemme täydellistä ihmistä, muistelemme niitä ihmisiä, jotka joskus ovat olleet aivan erikoisia niinkuin Buddha ja Jeesus Kristus, jolloin näemme ihmisen hänen ihanteellisessa täydellisyydessään ja silloin tunnemme, että hänessä, jonka näemme kurjuudessa edessämme, on vain inhimillinen siemen, joka eroittaa hänet kokonaan muusta luomakunnasta. Se nostaa hänet yläpuolelle eläimellistä himoa, se tekee, että hänessä on jotain jumalallista, se eroittaa hänet kaikista noista eläimistä, joiden ominaisuuksia hänessä asuu. Mutta kun katsomme täydellistä ihmistä, sellaista

kuin Jeesus Kristus, silloin näemme ja ymmärrämme selvästi, että ihminen ei todellakaan vielä ole valmis, ei ole vielä luotu. Ihmistä vasta nyt luodaan. Me olemme sitä luomassa. Ja se on tämä uusi elämänymmärrys, että olemme täällä maanpäällä luomassa ihmistä. Vähitellen me luomme täydellistä ihmistä; me kasvatamme ikäänkuin vähitellen itseämme täydelliseksi ihmiseksi. Ihminen käy täällä siis ikäänkuin koulua; me olemme täällä elämän koulussa kasvaaksemme täydellisiksi ihmisiksi.

Mutta kuinka tämä on mahdollista? Kun näin ajattelemme, joudumme heti epäilyksen valtaan. Kuinka on mahdollista, että olemme täällä kasvattaaksemme täydellistä ihmistä – mitä me ehdottomasti teemme – kymmenissä vuosissa, jos ei luonto miljoonissa vuosissa ole voinut sitä tehdä? Kuinka me voisimme nyt täällä ajatella saavamme aikaan täydellisen ihmisen? Silloin sanoo meille tämä uusi elämänymmärrys, että tarkoitus ei ole se, että pitää nyt heti saada aikaan tuo täydellisyys. On ainoastaan sanottu, että täydellisyys on meidän elämämme sisin vaatimus ja tarkoitus. Me olemme olemassa sitä varten, että tulisimme täydellisiksi, niinkuin Jeesus sanoo evankeliumissaan: ”te tulette täydellisiksi, niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen”; se on alkuperäinen futuurimuoto ja se ilmaisee elämän tarkoituksen, että olemme kuin koulussa, jossa vähitellen opimme olemaan täydellisiä. Miten se käy päinsä? Se käy päinsä siten, sanoo vanha viisaus, kaikkien niiden ihmisten kokemus ja tieto, jotka ovat etsineet ja löytäneet. Se sanoo: me ihmiset emme ole täällä ensimmäistä kertaa emmekä viimeistä kertaa; niinkuin olemme monasti eläneet täällä, niin tulemme vielä elämään täällä monta kertaa; olemme jälleensyntyviä olentoja, niinkuin aina on uskottu itämailla. Me tulemme tänne uudestaan ja uudestaan käymään täällä koulua ja sillä tavalla me vähitellen rakennamme valmiiksi tuota täydellistä ihmistä.

Pitääkö meidän siis unohtaa elämän tarkoitus? Pitääkö meidän syöksyä elämän pyörteisiin ja elämän kaikkiin nautintoihin ja, niinkuin ennen sanottiin: kokea, mitä elämä on?

Jos tahdot tehdä sen, niin tee: ei kukaan estä, enemmän kuin ennenkään. Jos ihminen etsii kaikkea sitä pahaa ja sitä syntiä ja kaikkea sitä kurjuutta, jota hän toivoo ja tahtoo, niin hän etsii ja saa; saa nauttia ja kokea, ei luonto estä häntä, se ainoastaan vetäytyy syrjään ja ajattelee: kuinka ajattelematon sinä ihminen olet, kun sinulle on annettu järki ja rakastava sydän ja tahto; kuinka sinä myyt tuon kaiken jonkun mitättömän hernerokan edestä; kuinka olet niin ajattelematon! Jumala ei estä mistään pahasta, mutta uusi elämänymmärrys sanoo meille: te ihmiset olette oikeastaan sitä varten, että rakennatte täydellistä ihmistä ja autatte Jumalaa ja luontoa. Miksi heitätte kaiken Jumalan niskoille? Luonnonko täytyy ainoastaan tehdä työtä? Ettekö tahdo olla edes niin jaloja, että sanotte Jumalalle ja elämälle: minä tahdon auttaa sinua ja noudattaa sinun tahtoasi ja tahdon tehdä niinkuin elämä oikeastaan tarkoittaa. Mitä varten; mitä varten kuluttaisin aikaa hukkaan ja pettäisin elämän, koska elämän tahto ja tarkoitus on, että minun täytyy olla mukana luomassa täydellistä ihmistä; miksi en sitä tekisi? Miksi en käyttäisi tilaisuutta hyväkseni? Niin ihminen voi ajatella ja niin ihminen alkaa ajatella. Nyt yhä useammat alkavat ymmärtää, että kuolema sisältää jonkin merkillisen salaisuuden ja kuolema ehkä opettaa meitä ymmärtämään, mitä emme ole tahtoneet nähdä elämässä.

Niin se myös on, että kun kuolemme, saamme nähdä totuuden. On totta kun ihmiset sanovat, mitä minä nyt vielä viitsin ajatella näitä asioita, näenhän ne kuoleman jälkeen. Se on aivan totta; kuoleman jälkeen kyllä näkee, kuinka asiat ovat, mutta silloin myös näkee, kuinka hullusti on itse menetellyt ja kuinka toisin hän olisi voinut menetellä, jos olisi ottanut vaarin elämästä ja kysynyt jo elämässä: "mitä on kuolema?" Herämys kuoleman jälkeen ei ole ollenkaan mieluinen, jos hän on ollut aivan välinpitämätön siitä elämässä, sillä kuoleman jälkeen me saamme todeta juuri sen, minkä me täällä jo aavistimme, että kaikki on elämää ja kaikkialla on elämää. Ei ole mitään

kuollutta. Tämä luonto ei ole kuollut, vaan se on elävä. Ja ihminen saa kuoleman jälkeen todeta, että hänen oma tehtävänsä tässä elämässä on luoda ihmistä.

Ihminen on voinut hengessään, jonakin autuaana ekstaasin hetkenä nähdä täydellisen ihmisen. Se on tullut hänen omasta sisästänsä. Ja silloin hän on ymmärtänyt, kuinka puhdas, rakastava, hyvä ja viisas tämä täydellinen ihminen oli. Me olemme sen joskus jokainen ymmärtäneet ja kuoleman jälkeen meidät itseasiassa asetetaan tämän ihanteen eteen sillä tavalla, että ihminen ensin saa kulkea tuossa toisessa valtakunnassa etsimässä ihmistä, etsimässä omaa itseänsä, sillä kuolemassa me tunnemme, että nyt meidän pitää saada kiinni sisäisestä itsestämme, siitä, mikä on Jumala meissä, siitä, mikä on todellinen ihminen meissä. Kuolemassa meille avautuu vaellusretki, jolloin meidän täytyy mennä etsimään tuota sisäisintä meissä. Ja kumma kyllä, me emme enää kuoleman jälkeen, niinkuin tässä näkyväisessä maailmassa unohda kaikkea pahaa itsessämme ja ole ainoastaan sunnuntai-ihmisiä, vaan ja näe vaan kaikkea parasta itsessämme, vaan kaikki, mitä meissä on muuta, se ikävästi astuu eteemme esteeksi vaelluksellemme; kuljemme aivan kuin eläinkunnan läpi ja tarkastamme, onko meissä eläintä. Me olemme elämän aikana itseämme hemmotelleet, mutta nyt kuolemassa selvenee totuus, joka sanoo: "pois kaikki itsepetos ja valhe; ole todellinen ihminen totuuden edessä." Meissä on kenties sellaista eläintä, joka tekee meidät eläimen tapaisiksi. Me saamme vaeltaa eläinkunnassa tuntien itse sitä himoa; emmekä kuoleman jälkeen voi niitä tyydyttää emmekä saa mitään lohdutusta sielumme tuskiin. Tässä näkyväisessä elämässä on ihminen voinut saada hetkeksi rauhaa tyydyttämällä himojaan, mutta kuoleman jälkeen se mahdollisuus on pyyhkäisty pois. Silloin huomaamme, mikä meissä on eläintä ja voimme siitä luopua. Sitten joudumme maailmaan, jossa sielumme on kuin kukka ja kaikki, mikä meissä on taidetta, tiedettä ja uskontoa palvovaa, se on kuin

kukka elämässä. Me joudumme aivan kuin puutarhaan ja saamme kokea, että ne, jotka eivät olleet oikein selviä totuuden ajatuksia, vaan tunteita ja tunnelmia, heikkoja persoonallisia vaistoja ja haluja itsessämme, kauniita, mutta kuitenkin haihtuvia, kaikki nuo lakastuu, sillä me etsimme itsessämme sitä sisäisintä, joka on ei ainoastaan ihmiskunnan, vaan myöskin eläin ja kasvikunnan takana, kaiken takana ja on ikuinen. Jokainen saavuttaa sen omassa itsessään, mutta saavuttaa sen sillä tavalla, että hän on saanut riisua itseltään kaikki, mitä hän on luullut tärkeäksi tässä näkyväisessä maailmassa. Kaikki, mitä modernit psykologit sanovat sieluksi; sen hän saa riisua, päästäkseen omaan – siihen ihmiseen, siihen täydelliseen minään, siihen satumaiseen, ijankaikkiseen, joka on kaiken muun takana. Silloin hän selvästi ymmärtää, mikä on elämän ja olemassaolon tarkoitus. Silloin hän selvästi näkee: minä olen rakentamassa täydellistä ihmistä; olen vain vähän osannut sitä vielä rakentaa. Mutta silloin kaikuu avaruuksien syvyyksistä: sinä saat syntyä uudestaan, saat uuden persoonallisuuden ja saat lahjaksi uuden ruumiin ja saat koettaa uudestaan, mitä voit itsestäsi tehdä; saat uudestaan lähteä luomistyöhön. Nämä sanat tulevat avaruuksien syvyyksistä ihanana lohdutuksena ja suurena riemunä, niin että ihminen silloin suurella puhtaudessa, joka on ulkopuolella koko hänen persoonallisuutensa, sanoo Jumalalle: minä lupaan koettaa enemmän kuin ennen; nyt ensi kerralla kun synnyin, tahdon tehdä jotakin hyvää ja etsiä totuutta ja tahdon tulla lähemmä suurta olemassaolon salaisuutta. Jumala on tahtonut, että sydämessä palaisi vain rakkaus kaikkia kohtaan ja tahtoisin, että minä olisin aina hyvissä töissä ja kaiken hyvän teossa. Mikä tahansa tulee minun elämäntyökseksi ulkonaisessa maailmassa, niin en tahdo ainoastaan täyttää niitä töitä ja velvollisuuksia niin hyvin kuin mahdollista, en tahdo ainoastaan maksaa viimeiseen ropoon kaikkea, mitä olen velkaa, oli se kuinka pieni, mitätön ja halpa tahansa, vaan minä tahdon myös

työskennellä sisäissäni, tehdä työtä oman sieluni kanssa ja aina kasvattaa itseäni ihmisen täydellisyyttä kohti.